

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: eluaegse vangi vabastamiseks peab uue kuriteo risk olema eriti madal

Riigikohus: eluaegse vangi vabastamiseks peab uue kuriteo risk olema eriti madal

5. November 2020

Riigikohus jättis rahuldamata eluaegse vangi Eduard Mägi (48) kaitsja kaebuse, milles taotleti tema ennetähtaegset vabastamist.

Narva Linnakohus mõistis Eduard Mägile 1995. aastal kolme inimese tapmise, vägistamise ja muude kuritegude eest surmanuhtluse, mis asendati hiljem eluaegse vangistusega. Mägi tappis 1994. aastal purjuspäi koos kahe kaaslasega nelja kuu jooksul kaks meest ja ühe naise.

Seaduse järgi tuleb kohtul kaaluda eluaegse vangi ennetähtaegset vabastamist, kui ta on karistusest ära kandnud vähemalt 25 aastat. Praegusel juhul otsustasid maa- ja ringkonnakohus süüdimõistetu vabastamata jätta. Kohtute hinnangul on Mägi vanglas muutumise nimel küll kõvasti pingutanud ja tal on vabaduses olemas töökoht ning lähedased, kuid arvestades kuritegude jõhkrust võib ta ühiskonnale endiselt ohtlik olla.

Riigikohus märkis, et maa- ja ringkonnakohus selgitasid Mägi vabastamata jätmist põhjalikult ja veenvalt ning kooskõlas varasema kohtupraktikaga. Arvestatud on nii tema eeskujulikkude käitumist vanglas, senist elukäiku tervikuna kui ka kuritegude asjaolusid.

Kuriteo asjaolusid tuleb hoolikalt kaaluda

Tegemist on esimese Riigikohtus arutusele võetud eluaegse vangi ennetähtaegse vabastamise asjaga. Seetõttu kirjeldas kriminaalkolleegium oma määruses ka üldiseid põhimõtteid, mida tuleks sarnaste juhtumite lahendamisel arvestada.

Seadusest lähtudes on eluaegsete ja tähtajaliste vangide vabastamise eeldused sarnased. Samas pole eluaegsete vangide puhul võimalik mööda vaadata nende väga pikast karistusajast – nad on viibinud tavaelust eemal ebatavaliselt kaua. Sellepärast ei saa eeldada, et süüdimõistetu ootavad vabaduses ees pere, lähedased või usaldusväärne suhtlusringkond.

Riigikohtu hinnangul ei saa kinnipeetava vabastamata jätmist põhjendada tema kuriteo raskusega, sest seda on karistuse mõistmisel juba arvestatud. Küll tuleb silmas pidada kõiki tema kuritegu iseloomustavaid asjaolusid, mis võivad mõjutada uue kuriteo toimepanemise riski. Kuna eluaegne vang oli võimeline sooritama niivõrd raske kuriteo, peab tema ennetähtaegseks vabastamiseks olema uue kuriteo oht eriti madal.

Eluaegne vangistus pole ajaliselt piiratud ja seetõttu ei kajastu kuriteo ebaõigus karistuse pikkuses nii selgelt, nagu tähtajalise vangistuse puhul. Eluaegset vangistust mõistetakse ainult äärmiselt tõsiste kuritegude eest, kuid neid omavahel võrreldes võib raskusaste olla siiski väga erinev. Sellepärast on kohtul vaja iseäranis hoolikalt kaaluda, milliseid ohte inimese varasem käitumismuster endas kätkeb.

Avavangla võimaldab käitumist hinnata

Maa- ja ringkonnakohtu hinnangul polnud Mägi puhul riskid veel piisavalt maandatud, kuid eeskujuliku käitumise jätkumisel võib tema vabanemine tulla kõne alla edaspidi. Seaduse järgi peab kohus kaaluma eluaegse vangi ennetähtaegset vabastamist iga kahe aasta tagant.

Kui eluaegne vang on karistusest ära kandnud vähemalt 23 aastat, võimaldab vangistusseadus ta paigutada avavanglasse. Riigikohus leidis, et kui kinnipeetaval on vabanemisperspektiiv, siis tuleks ta enne vabastamist suunata avavanglasse. Seal saab vang harjuda leebema režiimiga, aga teisalt on võimalik jälgida tema käitumist vähem kontrollitud keskkonnas. Kohtuasja arutamise ajal selgus, et Tartu vangla otsustas paigutada Eduard Mägi avavanglasse tänavu 30. juunil.

KOHTUMÄÄRUS [1]

Arno Pöder
pressiesindaja
Riigikohus
55 637 043

Image not found
file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/pictures/Riigikohus%20100.png

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-eluaegse-vangi-vabastamiseks-peab-uu-kuriteo-risk-olema-eriti-madal>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=1-15-400/52>